

PLAN DZIAŁANIA KT 27 ds. Pokryć Podłogowych i Palności Wyrobów Włókienniczych

STRESZCZENIE

KT 27 zajmuje się zagadnieniami związanymi z oceną właściwości i klasyfikacją włókienniczych, elastycznych i laminowanych pokryć podłogowych z wyłączeniem: drewna, ceramiki, lastryka, betonu i podłóg podniesionych z dostępem. Istotnym z punktu widzenia bezpieczeństwa użytkowania zagadnieniem znajdującym się w obszarze zainteresowań KT 27 jest palność wytypowanych asortymentów wyrobów włókienniczych takich jak: firanki, zasłony, obicia meblowe, elementy pościeli i odzież dziecięca. W odniesieniu do tego problemu w kraju obowiązują odpowiednie przepisy prawne związane przede wszystkim z bezpieczeństwem obiektów użyteczności publicznej.

Rynek, na którym działa KT 27 obejmuje branżę przemysłu lekkiego związanego z wytwarzaniem włókienniczych, elastycznych i laminowanych pokryć podłogowych. W latach 2000-2012 zaobserwowano zmienne tendencje w produkcji włókienniczych pokryć podłogowych. Do 2010 roku nastąpił wzrost produkcji dywanów do poziomu 9211 tyś. ton, natomiast w latach 2011 i 2012 produkcja nieco spadła i kształtowała się na podobnym poziomie ok. 7000-7500 tys. ton. Produkcja chodników kształtowała się na zmiennym poziomie osiągając w roku 2012 poziom 2591 tyś ton. Natomiast produkcja wykładzin podłogowych w 2012 roku i latach poprzednich spadła w porównaniu do roku 2005 w roku 2012 – 1163 tys. ton z poziomu 3650 tyś ton w roku 2000. Może to sugerować większe zainteresowanie klientów wyrobami odpasowanymi i nasycenie się rynku wyrobami metrażowymi. Nieznaczny o 3 tys. ton w stosunku do roku 2011 spadek wielkości produkcji zanotowano również w przypadku elastycznych wykładzin podłogowych z polimerów chlorku winylu.

Z punktu widzenia użytkowników włókienniczych pokryć podłogowych istotnym aspektem działania KT 27 jest klasyfikacja wyrobów pod względem ich obszaru zastosowania dokonywana na podstawie szerokiego zakresu badań obejmujących właściwości użytkowe, mechaniczne i związane z bezpieczeństwem użytkowania pokryć podłogowych.

W ostatnich latach obserwuje się ciągły wzrost znaczenia zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego w obiektach użyteczności publicznej – co jest wymagane odpowiednimi przepisami prawa, ale również obserwuje się podnoszenie świadomości użytkowników w zakresie tej ochrony w obiektach mieszkalnych. Biorąc to pod uwagę, działalność KT 27 w obszarze metodyk badań palności jest bardzo istotna.

Główne korzyści wynikające z działalności KT 27 są trudne do oszacowania liczbowego jednak niewątpliwie są ściśle związane z podniesieniem świadomości konsumentów w odniesieniu do jakości nabywanych pokryć podłogowych zarówno elastycznych, laminowanych jak i włókienniczych. Sprzyja temu stosowanie graficznych systemów

oznakowania wyrobów pod względem zakresu użytkowania. Z drugiej strony rozwój metodologii badań palności wyrobów włókienniczych i implementacja tych metod w zakres badań krajowych laboratoriów badawczych jest istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa użytkowania, a także spełnienia przepisów prawa.

Najważniejsze cele KT 27 obejmują przede wszystkim bieżącą analizę dokumentów opracowywanych przez organy administracji rządowej oraz międzynarodowe i regionalne jednostki normalizacyjne. Istotny w tym przypadku jest postęp prac związanych z wdrażaniem, poprzez nadanie statusu PN normom międzynarodowym, metodyk badawczych związanych z oceną i klasyfikacją pokryć podłogowych, a także palnością wyrobów włókienniczych. Rozwój tych metodyk jest przede wszystkim związany z rozwojem branży włókienniczej i stosowaniem do produkcji nowych surowców. KT 27 jest otwarty również na możliwość opracowywania projektów polskich norm, które byłyby odzwierciedleniem potrzeb producentów pokryć podłogowych i wyrobów włókienniczych o cechach trudnopalności. KT 27 podkreśla znaczenie opracowywania polskich wersji językowych norm, co wpływa na jednoznaczność posługiwania się metodykami badań i formułowanie ocen. Elementem prac KT 27 jest również ocena aktualności Polskich Norm i dokonywanie okresowych przeglądów norm.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe.

Waga normalizacyjnych zagadnień związanych z oceną i klasyfikacją pokryć podłogowych oraz palnością wyrobów włókienniczych, która jest szczególnie istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa użytkowania wyrobów spowodowała w roku 1994 powołanie uchwałą Nr 2/94 Polskiego Komitetu Normalizacyjnego - Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 27 ds. Elastycznych Pokryć Podłogowych i Palności Wyrobów Włókienniczych. W skład Komisji weszli zarówno przedstawiciele jednostek naukowych w tym Instytut Inżynierii Materiałów Włókienniczych, w którym mieścił się Sekretariat Komisji a także Instytut Włókien Naturalnych, Instytut Techniki Budowlanej, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Instytut Techniki i Technologii Dziewiarskich „Tricotextil”, Instytut Technicznych Wyrobów Włókienniczych „Moratex”, Politechnika Łódzka jak również Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Centrum Naukowo Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej oraz przedstawiciele producentów i użytkowników różnych grup pokryć podłogowych. Z dniem 1 stycznia 2003r zgodnie z postanowieniem art. 27 ust. 2 Ustawy z dnia 12 września 2002r o normalizacji (Dz.U. nr 169 poz. 1386) komisje problemowe zmieniły nazwę na Komitety Techniczne. Komitet Techniczny nr 27 po rozszerzeniu zakresu tematycznego przyjął nazwę Komitet Techniczny nr 27 ds. Pokryć Podłogowych i Palności Wyrobów Włókienniczych.^a Sekretariat KT 27 znajduje się obecnie w Instytucie Włókiennictwa w Łodzi. KT 27 liczy obecnie 11 członków, wśród których są zakłady produkcyjne, instytucje naukowo-badawcze i stowarzyszenia.

^a Zespół redakcyjny: mgr inż. Jolanta Mamenas, mgr inż. Halina Dopierała, mgr inż. Marian Ornat, inż. Elżbieta Olejniczak Kukielka, *Instytut Inżynierii Materiałów Włókienniczych maj 1951 - czerwiec 2007*, wyd.: Instytut Włókiennictwa, Łódź 2010, str. 161-163.

Analiza wielkości produkcji pokryć podłogowych bez podziału na asortymenty wskazuje na niezmiennie zainteresowanie użytkowników tą grupą wyrobów. Obserwuje się poszerzającą się ofertę ze strony producentów włókienniczych i elastycznych pokryć podłogowych w zakresie wzorniczym i technologii wytwarzania. Stosowanie różnorodnych technik produkcji jak również surowców wymaga stałej implementacji systemu oceny i klasyfikacji pokryć podłogowych na krajowy rynek. Normy klasyfikacyjne umożliwiają producentom, projektantom i użytkownikom wybranie właściwej klasy pokrycia podłogowego dla każdego obszaru użytkowania lub określonego pomieszczenia.

W Polsce, w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej, w zakresie odporności na zapalenie wyrobów włókienniczych stosowanych do wyposażania wnętrz (firanki, zastony, żaluzje) i pokryć podłogowych, obowiązują przepisy prawa. Wymagania w tym zakresie podane są w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2009 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 56, poz. 461). Rozporządzenie

W 2003 roku Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) opracował normę EN 13373:2003 do oceny odporności na zapalenie wyrobów przeznaczonych na włókiennicze wyroby dekoracyjne typu firanki i zastony. Jest ona stosowana w krajach Unii Europejskiej takich jak np.: Belgia, Czechy, Finlandia, Holandia, Hiszpania do oceny odporności na zapalenie tego rodzaju wyrobów, natomiast w innych krajach wspólnoty nie została wdrożona np. we Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii oraz w Polsce. W przepisach prawnych tych krajów utrzymywane są nadal wymagania przywołujące inne krajowe metody badawcze. Powoduje to duże trudności w skorelowaniu wyników badań i konieczność powtarzania badań tego rodzaju tekstyliów w poszczególnych krajach.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Po kryzysie lat 80-tych przemysł włókienniczy ustabilizował w ostatnich latach swoją pozycję. W przypadku produkcji wyrobów tekstylnych^b, do których zaliczono włókiennicze pokrycia podłogowe liczba podmiotów gospodarczych wzrosła z 3506 w roku 2005 do 4363 w roku 2012 z tym, że w roku 2010 kształtowała się na poziomie 4699 przedsiębiorstw. Aktualnie podmioty te są usytuowane w sektorze prywatnym i w roku 2012 obejmują 4357 przedsiębiorstwa, natomiast w sektorze publicznym w roku 2012 zarejestrowano tylko 6 przedsiębiorstw w odniesieniu do 16 w roku 2005. Jeżeli weźmiemy pod uwagę liczbę zatrudnionych to najwięcej jest przedsiębiorstw zatrudniających 49 pracowników i mniej – 545 na ogólną liczbą 727 producentów wyrobów tekstylnych. Produkcja sprzedana tych przedsiębiorstw branży tekstylnej wyniosła 8481,4 mln zł w roku 2012. W przypadku podmiotów gospodarczych zajmujących się produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych do której zaliczamy producentów elastycznych i laminowanych pokryć podłogowych w roku 2012 odnotowano 8398 producentów w odniesieniu do 9458 w roku 2005. Podobnie jak w przypadku producentów włókienniczych pokryć

^b http://www.stat.gov.pl/gus/roczniki_PLK_HTML.htm Rocznik statystyczny Przemysłu 2013

podłogowych najwięcej przedsiębiorstw tej branży zatrudnia 49 i mniej pracowników - na ogólna liczbę 2186 podmiotów – 1493.

W ostatniej dekadzie zaobserwowano zmienną tendencję w zakresie produkcji pokryć podłogowych. W przypadku dywanów w latach 2000 – 2010 nastąpił duży, blisko trzykrotny wzrost produkcji z 3536 do 9211 tys. m². W latach 2011-2012 produkcja dywanów wynosiła odpowiednio 7050 i 7575 tys. m². Jeżeli weźmiemy pod uwagę produkcję chodników, to największy jej wzrost nastąpił w 2011 roku do poziomu 2879 tys. m² z 1467 tys. m² w roku 2000. W 2012 roku produkcja chodników wynosiła 2591 tys. m². Nieco inną tendencję w zakresie wielkości produkcji zaobserwowano dla wykładzin podłogowych. Od roku 2005 do 2012 oscyluje ona na poziomie ok. 1100 tys. m² w przeciwieństwie do roku 2005, w którym wynosiła trzykrotnie więcej tj. 3650 tys. m². Może to sugerować większe zainteresowanie klientów wyrobami odpasowanymi. Analiza wielkości produkcji elastycznych wykładzin podłogowych z polimerów chlorku winylu pokazuje, że po okresie stałej wielkości produkcji w latach 2000 – 2011, kształtującej się na poziomie ok. 20÷21 tys. ton zanotowano w roku 2012 spadek wielkości produkcji do poziomu 18 tys. ton. ^c.

Wdrażanie nowych technologii produkcji jak i nowych surowców do produkcji pokryć podłogowych a także przystąpienie Polski do Unii Europejskiej i powstanie jednolitego rynku produktów wymaga ciągłego wdrożenia stosowanych w Europie i na świecie znormalizowanych metod oceny, a przede wszystkim klasyfikacji pokryć podłogowych.

W zakresie wyrobów włókienniczych przeznaczonych do wyposażenia wnętrz (firanki, zastony) w Polsce działa wiele firm, zarówno będących długo na rynku, jak i nowopowstałych w wyniku przekształceń, zainteresowanych produkcją wyrobów o cechach trudnopalności, mających zastosowanie w obiektach użyteczności publicznej (teatry, kina, szpitale itp.). Istnieje też na rynku szereg firm zajmujących się obrotem lub konfekcjonowaniem importowanych materiałów włókienniczych przeznaczonych na zastony, żaluzje, rolety okienne. Zarówno producenci, jak i firmy uprofilowane na obrót asortymentem trudnopalnych wyrobów włókienniczych zainteresowane są badaniami zmierzającymi do potwierdzenia tej cechy wyrobu, a tym samym procesami normalizacyjnymi w zakresie metodyki badań oraz formułowania i spełniania wymagań.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Działalność KT 27 wpłynie na wdrożenie do krajowego przemysłu i laboratoriów badawczych nowoczesnych międzynarodowych (ISO) i europejskich (EN) metod badawczych i systemu oceny właściwości włókienniczych, elastycznych i laminowanych pokryć podłogowych oraz wyrobów włókienniczych o cechach trudnopalności. Aktywność KT 27 ponadto ukierunkowana jest na systematyczną aktualizację norm następującą w wyniku postępu technicznego.

Wdrażanie nowych norm i upowszechnianie wiedzy normalizacyjnej producentów i konsumentów przyczyni się do unowocześnienia procesów produkcyjnych,

^c http://www.stat.gov.pl/gus/roczniki_PLK_HTML.htm Rocznik statystyczny Przemysłu 2013

zmniejszenia kosztów produkcji oraz ograniczenie ilości wyrobów wadliwych, a także spełnienia oczekiwań użytkowników pokryć podłogowych.

W zakresie działań związanych z palnością wyrobów włókienniczych szczególnie istotne jest wdrażanie nowych metod badań odporności na zapalenie wyrobów (ISO CEN) i przygotowywanie ich polskich wersji językowych.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- Możliwie szybka implementacja do systemu Polskich Norm wszystkich nowo publikowanych Norm Europejskich, znajdujących się w zakresie kompetencji KT 27.
- Podejmowanie starań o uzyskanie środków finansowych dla norm uznanych za bezpośrednio przydatne w praktyce, a nie podlegające finansowaniu z budżetu państwa tzw. normy na zamówienie.
- Zwiększenie bezpośredniego udziału w powstawaniu Norm Europejskich i Międzynarodowych (praca w Grupach Roboczych CEN i ISO).

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- Bieżąca analiza nowych Norm Europejskich i Międzynarodowych pod względem ich bezpośredniej przydatności w przemyśle.
- Systematycznie opiniowanie projektów (CD, DIS, FDIS) Norm Międzynarodowych oraz Norm Europejskich (prEN, FprEN) przesyłanych do PKN z ISO i CEN.
- Akcja informacyjna dot. korzyści wynikających z bezpośredniego udziału w pracach w Grupach Roboczych CEN i ISO.
- Normy uznane za bezpośrednio przydatne w praktyce zostaną wytypowane do wydania w wersji polskiej, oraz podejmowane zostaną starania o uzyskanie na ten cel środków finansowych. Jeśli odpowiednie środki będą dostępne, zostanie przedstawiona polska wersja do zatwierdzenia zgodnie z harmonogramem prac w PKN.

4.3. Aspekty środowiskowe

Problematyka związana z ochroną środowiska podczas procesów wytwórczych wyrobów włókienniczych w ostatnich latach zyskała na znaczeniu. Jest to oczywiście związane z ogólnym naciskiem, jaki jest stawiany na ochronę zasobów naturalnych zarówno w Europie jak i na świecie. Warto niestety pamiętać, że przemysł

włókienniczy jest energochłonny, wodochłonny a tym samym wytwarzającym dużo ścieków. Tematyka działalności KT 27 nie obejmuje zagadnień związanych z procesami wytwórczymi pokryć podłogowych. W zakresie problemów środowiskowych związana jest przede wszystkim z badaniami produktów spalania wyrobów włókienniczych i w tym zakresie Komitet może włączyć się w rozwiązywanie kwestii związanych z ochroną środowiska poprzez opracowywanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych z uwzględnieniem aspektów środowiskowych.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Czynniki negatywne wpływające na terminowe wykonywanie prowadzonych prac normalizacyjnych:

- Z uwagi na ograniczenia budżetowe, brak środków finansowych na opracowanie danej PN.
- Trudności z pozyskiwaniem środków finansowych dla norm wprowadzanych do zbioru PN w ramach prac na zamówienie.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Aktualnie brak jest zainteresowanych finansowaniem prac na zamówienie. Ogólnie, występuje coraz większy trend użytkowania norm w języku oryginału.